

ปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ กรณีศึกษานักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

Environmental Factor In Supporting Young Entrepreneur.The Case Study Of Student Faculty Of Management Science, Silpakorn University Phetchaburi Information Technology Campus.

สำคัญสุด สีหตุลานนท์ (Samkansud Sihatanont)*

พิทักษ์ ศิริวงศ์ (Phitak Siriwong)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการริเริ่มและดำเนินกิจการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ และเพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในด้านต่าง ๆ กับการเกื้อหนุนการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ในส่วนของผลการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา พบว่า ความคิดเห็นปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน เมื่อวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่า ปัจจัยหลัก ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ กับการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงทั้งหมด และสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยที่มีอำนาจในการทำนายการเกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษามากที่สุด คือ ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ตามลำดับ ซึ่งประโยชน์ที่ได้จากการวิจัยนี้ คือ จะทำให้ทราบถึงแนวความคิดที่มีความสำคัญและความสัมพันธ์ของปัจจัยแวดล้อมกับความเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการ รวมถึงการพัฒนาการศึกษาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการและการศึกษาในด้านต่าง ๆ ทางธุรกิจให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ : ผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ ทุนทางเศรษฐกิจ

* นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการประกอบการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ,
โทรศัพท์ 081-644-7527 , E-mail : ziansamkansud@hotmail.com

Student in Master of Business Administration Program in Entrepreneurship Silpakorn University ,
Tel 081-644-7527 , E-mail : ziansamkansud@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Assoc. Prof. Dr., Faculty of Management Science, Silpakorn University , E-mail : innjun@yahoo.com

Abstract

This research has a purpose to study about the environmental factors which support the start-up business as young entrepreneurship and for comparing the relations between the environmental factors and the support of young entrepreneur of the students in the faculty of Management Science, Silpakorn University Phetchaburi Information Technology Campus. In this research, we determine 360 samples, the used tools for gathering data is questionnaire. The statistics values which are used for analysis are percentage, average, Standard Deviation, Pearson's correlation coefficient and multiple regression analysis. For the result, the descriptive statistics has found that the people's opinion and economic capital give the highest value of the average followed by the attribute of entrepreneur factors and the business environmental factors respectively. From the inferential statistics, when we used the Pearson's correlation coefficient, we found out the major factors which are the business environmental factors, the attribute of entrepreneur factors and the economic and cost factors with young entrepreneurship are in the high value relation. And for the multiple regression analysis, we found that the strongest factor which can predict the support of the young entrepreneurship are economic and cost factors, the attribute of entrepreneurs factors and the business environmental factors respectively. The benefit of this research is to impart the significant concepts and the relation between factors and young entrepreneurship. This research could also be the guidance for developing the ability in the entrepreneurs including developing the education for entrepreneurship and to study in various businesses for gaining more efficient and achieving a better results.

Keywords: Young entrepreneur , Business environmental factors , Attribute of entrepreneur factors , Economic and cost factors

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ทำให้องค์กรธุรกิจในประเทศไทยจะต้องปรับตัวและพัฒนาเพื่อก้าวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อเข้าสู่ยุคที่ใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอย่างเต็มตัว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีกลุ่มผู้ประกอบการใหม่ ที่จะเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินธุรกิจ เป็นกลไกสำคัญในการนำประเทศไทยให้ก้าวพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (รัฐบาลไทย, 2560)

การสร้างความเติบโตให้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศ สิ่งสำคัญที่สุดคือ ต้องมี “ผู้ประกอบการ” เพราะเป็นผู้ที่ก่อตั้งองค์กรธุรกิจ รวบรวมปัจจัยการผลิตอันได้แก่ ที่ดิน แรงงาน และทุน (สหรัด เสาหิน, 2553) ดำเนินกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งหวังผลกำไร เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ (สุนทร อุจจ์ศรี, 2544) บทบาทและความสำคัญของผู้ประกอบการ ทำให้เกิดการจ้างงาน เกิดนวัตกรรม เป็นกลไกหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตและพัฒนาสังคมของประเทศให้ดีขึ้น (มารยาท โยทองยศ และทรงวาด สุขเมืองมา, 2559)

ในปัจจุบันผู้ประกอบการมีแนวโน้มช่วงอายุที่ต่ำลง โดยจะอยู่ในช่วงของวัยรุ่นหรือรุ่นเยาว์ ซึ่งผู้ประกอบการรุ่นเยาว์เหล่านี้มักจะมีทักษะด้านความกระตือรือร้นในการเรียนรู้อยู่เสมอ และมักจะมีความสามารถในการแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีและด้านนวัตกรรมใหม่ ๆ นอกจากนี้สิ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ประสบความสำเร็จคือ ความกล้าที่จะเผชิญกับความเสี่ยงและกล้าที่จะเจอกับความท้าทาย (ฮาร์เวิร์ด บิซิเนส รีวิว, 2559)

การประกอบธุรกิจสิ่งที่สำคัญคือ การหาช่องทางที่จะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้ในหลาย ๆ ด้าน เพื่อดำเนินธุรกิจของตนเอง โดยความรู้เหล่านั้น คือ สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้ประกอบการจะต้องทำความเข้าใจ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินธุรกิจให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจดังกล่าว

การประกอบกิจการธุรกิจนั้น สิ่งสำคัญที่เป็นจุดเด่นหลักคือคุณลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการ เพราะจะเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้การประกอบธุรกิจเกิดการเจริญเติบโต เช่น ความเป็นตัวของตัวเองของผู้ประกอบการ จะทำให้ผู้ประกอบการสามารถบริหารงานได้ด้วยตนเองและสามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และสิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักในการประกอบธุรกิจอีกประการหนึ่งก็คือ ทุนทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ทุนทางเศรษฐกิจจะเป็นสินทรัพย์ที่ถูกสร้างขึ้นมาและได้กำหนดให้มีมูลค่าและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550) การมีทุนทางเศรษฐกิจที่ดีจะทำให้ธุรกิจของผู้ประกอบการเกิดความมั่นคงและสมดุล นำไปสู่ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน

ในส่วนของการนิศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ด้วยเหตุผลคือ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี เป็นคณะที่มีชื่อเสียงในอันดับต้น ๆ ของประเทศไทยในด้านการบริหารธุรกิจ มีการจัดทำความร่วมมือกับรัฐบาล รวมถึงการส่งเสริมการสร้างสรรคนวัตกรรมใหม่ ๆ จึงเหมาะสมกับการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์” โดยผลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางในการศึกษา และพัฒนาความรู้ในการประกอบธุรกิจได้อย่างเหมาะสม (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2553)

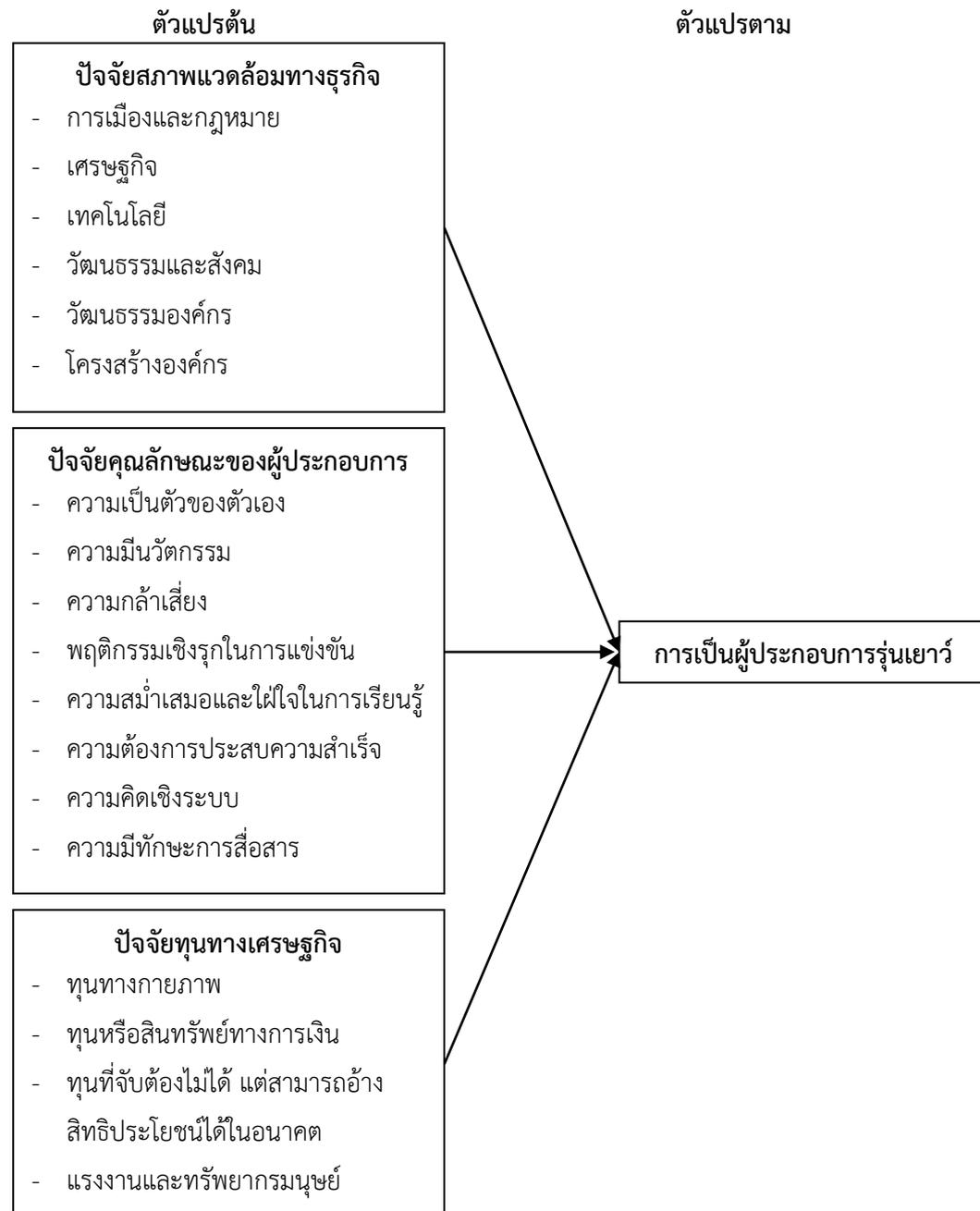
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการริเริ่มและการดำเนินกิจการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมในด้านต่าง ๆ กับการเกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา: ใช้แนวความคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวความคิดผู้ประกอบการ แนวความคิดผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ แนวความคิดปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ แนวความคิดทุนทางเศรษฐกิจ และข้อมูลของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี เพื่อใช้ทำการเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม
2. ขอบเขตด้านประชากร: ทำการศึกษาจากนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ใช้กลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดตามแนวทางของ Yamane ซึ่งได้จำนวนทั้งสิ้น 360 คน
3. ขอบเขตด้านสถานที่: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
4. ขอบเขตด้านเวลา: ระยะเวลาในการทำวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม 2560 ถึงเดือนเมษายน 2561

กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ มีการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิและเก็บข้อมูลจากเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิเป็นส่วนประกอบ การเก็บข้อมูลภาคสนามใช้วิธีการกรอกแบบสอบถาม โดยใช้แนวคำถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ผลการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี จำนวน 3,520 คน (ระบบบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561)

กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างโดยใช้กำหนดขนาดตามแนวทางของ Yamane ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เท่ากับ 360 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการใช้ “แบบสอบถาม” ประกอบด้วยคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด ซึ่งแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่แสดงคำชี้แจง จะระบุถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และคำอธิบายรายละเอียดของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา สาขาวิชา ประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการ และพื้นฐานการเป็นผู้ประกอบการของครอบครัว เป็นคำถามปลายเปิดแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ ประกอบด้วย ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ได้แก่ การเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ เทคโนโลยี วัฒนธรรมและสังคม วัฒนธรรมองค์กร และโครงสร้างองค์กร ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ได้แก่ ความเป็นตัวของตัวเอง ความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง พฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ ความต้องการประสบความสำเร็จ ความคิดเชิงระบบ และความมีทักษะในการสื่อสาร ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ทุนทางกายภาพ ทุนหรือสินทรัพย์ทางการเงิน ทุนที่จับต้องไม่ได้แต่สามารถอ้างสิทธิประโยชน์ได้ในอนาคต และแรงงานและทรัพยากรมนุษย์ และตัวแปรตาม ได้แก่ การเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ โดยให้เลือกตอบแบบสอบถามในลักษณะประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อแปรความหมายของแบบวัด ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นส่วนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือสำหรับวัดปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี โดยใช้แนวความคิดและทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเรียนปรึกษาหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อขอคำแนะนำและทำการปรับปรุงแก้ไขจนมั่นใจได้ว่าเนื้อหานั้นมีความเที่ยงตรงและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการคำนวณหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำแบบประเมินโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินให้คะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาแล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของเนื้อหาก่อน ซึ่งข้อคำถามใดมีค่าเฉลี่ยออกมาต่ำกว่า 0.5 คะแนน จะตัดข้อคำถามนั้นออกไปหรือปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.2 การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ เพื่อให้แน่ใจว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความเข้าใจตรงกัน และตอบคำถามได้ตรงตามความเป็นจริง รวมทั้งข้อคำถามมีความเที่ยงตรงทางสถิติ วิธีการทดสอบแบบสอบถามได้ดำเนินการโดยการทดลองนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียง ได้แก่ นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี จำนวน 30 คน หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สถิติและพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของคำถามในแต่ละด้าน

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของกลุ่มทดลองและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มตัวอย่าง
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	0.852	0.906
ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.948	0.921
ปัจจัยด้านทุนทางเศรษฐกิจ	0.906	0.913
การเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่	0.890	0.724
ค่าความเชื่อมั่นรวม	0.965	0.960

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือไปยังคณบดีคณะวิทยาการจัดการ และคณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนักศึกษาของกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มทดลองเครื่องมือวิจัยอย่างเป็นทางการ

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างและรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

3. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาผลของการวิจัยและสรุปผลการวิจัยตามลำดับ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 2 คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามส่วนที่ 3 คือ การเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2.1 ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ กับการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

2.2 วิเคราะห์ปัจจัยปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจกับการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 19-20 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ การจัดการธุรกิจทั่วไป และการตลาด ซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการ และพื้นฐานครอบครัวไม่เคยเป็นผู้ประกอบการ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของปัจจัยแวดล้อมในแต่ละด้าน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	4.03	0.45	มาก
-การเมืองและกฎหมาย	3.98	0.59	มาก
-เศรษฐกิจ	4.24	0.63	มากที่สุด
-เทคโนโลยี	4.09	0.59	มาก
-วัฒนธรรมและสังคม	3.81	0.63	มาก
-วัฒนธรรมองค์กร	3.95	0.61	มาก
-โครงสร้างองค์กร	4.11	0.63	มาก
ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	4.09	0.50	มาก
-ความเป็นตัวของตัวเอง	4.11	0.59	มาก
-ความมีนวัตกรรม	4.01	0.61	มาก
-ความกล้าเสี่ยง	4.03	0.63	มาก
-พฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน	3.95	0.65	มาก
-ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้	4.16	0.66	มาก
-ความต้องการประสบความสำเร็จ	4.14	0.66	มาก
-ความคิดเชิงระบบ	4.15	0.61	มาก
-ความมีทักษะการสื่อสาร	4.12	0.67	มาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของปัจจัยแวดล้อมในแต่ละด้าน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ	4.19	0.58	มาก
-ทุนทางกายภาพ	4.17	0.71	มาก
-ทุนหรือสินทรัพย์ทางการเงิน	4.17	0.72	มาก
-ทุนที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถอ้างสิทธิประโยชน์ได้ในอนาคต	4.20	0.61	มาก
แรงงานและทรัพยากรมนุษย์	4.22	0.68	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษา นั้น ปัจจัยด้านทุนทางเศรษฐกิจมีผลต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษา มีคะแนนความคิดเห็นที่มากที่สุด ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.19 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.58) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ประกอบการ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.09 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.50) และสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.03 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.45) และเมื่อพิจารณาแยกแต่ละปัจจัยย่อยของปัจจัยด้านทุนทางเศรษฐกิจจะพบว่า ปัจจัยที่คะแนนความคิดเห็นมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านแรงงานและทรัพยากรมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.68) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านทุนที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถอ้างสิทธิประโยชน์ได้ในอนาคต (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.20 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.61)

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ กับการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษา

	การเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์
ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	0.669**
ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.766**
ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ	0.774**

ตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกระดับปัจจัย โดยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงทั้งหมด (0.669, 0.766 และ 0.774 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ตัวแปร	B	S.E.	Beta
สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ	0.092	0.058	0.075
คุณลักษณะของผู้ประกอบการ	0.428	0.055	0.390
ทุนทางเศรษฐกิจ	0.413	0.042	0.439
ค่าคงที่ = 0.330	$R^2 = 0.687$	SEE = 0.307	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ตัวแปรทั้ง 3 ตัว คือสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ และทุนทางเศรษฐกิจ ร่วมกันอธิบายความผันแปรที่เกี่ยวเนื่องต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ได้ร้อยละ 68.7 โดยส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายการเกี่ยวเนื่องการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษา คือ ทุนทางเศรษฐกิจ คุณลักษณะของผู้ประกอบการ และสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ตามลำดับ และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{y} = 0.330 + 0.092x_A + 0.428x_B + 0.413x_C$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$z_y = 0.075x_A + 0.390x_B + 0.439x_C$$

โดยที่	y	แทน	การเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์
	x_A	แทน	ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
	x_B	แทน	ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ
	x_C	แทน	ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์อยู่ในระดับสูง และยังมีอำนาจในการทำนายความเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์มากที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาและผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ ให้ความสำคัญในด้านทุนทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งการมีทุนทางเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ จะเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความสมดุลในการเริ่มและในการดำเนินธุรกิจ ทำให้ธุรกิจเกิดความมั่นคง ไม่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ การสะสมทุนทางเศรษฐกิจเพื่อนำไปสู่ความมั่นคงและมั่งคั่ง เป็นสิ่งที่จำเป็นไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เช่น ในด้านของทุนที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถอ้างสิทธิประโยชน์ได้ในอนาคต เป็นทุนทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เพราะเกิดจากการค้นพบหรือนวัตกรรม และทรัพยากรมนุษย์ เป็นสิ่งที่จะสามารถช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น และยังเป็นตัวเชื่อมโยงที่จะทำให้การประกอบธุรกิจเกิดการพัฒนาย่างมั่นคงด้วย

สำหรับปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์อยู่ในระดับสูง อาจเป็นเพราะ ในปัจจุบันนักศึกษาและผู้ประกอบการรุ่นเยาว์มักจะมีแนวคิดที่แตกต่างจากผู้ประกอบการที่เป็นผู้ใหญ่ โดยมักจะมีลักษณะที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ซึ่งชอบความท้าทาย และไม่กลัวความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของฮาร์เวิร์ด บิซิเนสรีวิว (2559) ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการในปัจจุบันมีแนวโน้มช่วงอายุที่ต่ำลง ซึ่งจะอยู่ในวัยเยาว์หรือวัยรุ่น ซึ่งผู้ประกอบการเหล่านี้จะมีลักษณะที่สำคัญคือ มีทักษะในด้านการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง รวมถึงมีความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นสิ่งที่ดีที่จะทำให้ผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ประสบความสำเร็จในการประกอบการและสามารถพัฒนาธุรกิจการประกอบการได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ในประเด็นสุดท้าย ส่วนของปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกับสองปัจจัยแรก เพราะนักศึกษายังให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจด้วยเช่นกัน เช่น ในด้านเศรษฐกิจ คือการให้ความสำคัญกับภาวะเศรษฐกิจ เพราะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสามารถทำให้เกิดโอกาสหรืออาจจะทำให้หมดโอกาสในการประกอบธุรกิจเลยก็ได้ และระบบเศรษฐกิจยังส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของภัทริยา สังข์น้อย (2552) ที่อธิบายว่า อิทธิพลทางเศรษฐกิจสามารถส่งผลกระทบต่อองค์กรธุรกิจ การดำเนินธุรกิจจะต้องให้ความสนใจในเรื่องเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องภาวะเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ย เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของจินตนา บุญบงการ (2557) ที่ว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากสำหรับธุรกิจ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางธุรกิจจะสามารถสร้างผลกระทบแก่บุคคล สถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ประการ คือ ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

ผลจากการวิจัยนี้ ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ ปัจจัยคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดตามลำดับ ที่มีความสัมพันธ์และสามารถส่งผลในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษา ดังนั้น สิ่งที่นักศึกษา มหาวิทยาลัยฯ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาดำเนินการ คือ

1.1 นักศึกษาจะต้องศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมกับการเป็นผู้ประกอบการ โดยสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องตระหนักตามผลการวิจัยนี้คือ ปัจจัยทุนทางเศรษฐกิจ เพราะเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มศักยภาพและสร้างความสมดุลในการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ควรต้องศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความพร้อมในทุก ๆ ด้าน

1.2 มหาวิทยาลัยฯควรพิจารณาดำเนินการออกแบบหลักสูตรระดับปริญญาตรีและสร้างรายวิชาที่จะสามารถนำไปเป็นพื้นฐานและพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การสร้างทุนเพื่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ การสื่อสารในการประกอบการ เป็นต้น

1.3 มหาวิทยาลัยฯควรมีการร่วมมือกับหน่วยงานของภาครัฐหรือเอกชน จัดการฝึกอบรมโดยเน้นในเชิงการปฏิบัติการจริง เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะเบื้องต้นที่จะเป็นผู้ประกอบการและสร้างประสบการณ์ที่จะสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดจากการประกอบการจริง

1.4 หน่วยงานของภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุน เพื่อรองรับให้นักศึกษาและผู้ประกอบการเกิดความมั่นคงในระดับหนึ่งในช่วงระหว่างการเริ่มการประกอบการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร ซึ่งรายละเอียดของตัวแปรทั้งหมด คือ การเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ เทคโนโลยี วัฒนธรรมและสังคม วัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างองค์กร ความเป็นตัวของตัวเอง ความมีนวัตกรรม ความกล้าเสี่ยง พฤติกรรมเชิงรุกในการแข่งขัน ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ ความต้องการประสบความสำเร็จ ความคิดเชิงระบบ ความมีทักษะการสื่อสาร ทุนทางกายภาพ ทุนหรือสินทรัพย์ทางการเงิน ทุนที่จับต้องไม่ได้ แต่สามารถอ้างสิทธิประโยชน์ได้ในอนาคต และแรงงานและทรัพยากรมนุษย์ ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ เช่น กลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจ ธุรกิจครอบครัว หลักการตลาดและส่วนประสมทางการตลาด เป็นต้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลในพื้นที่จำกัด เป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะพื้นที่เท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างแห่งอื่น ๆ ด้วย เพื่อเป็นข้อมูลที่จะสามารถเปรียบเทียบกับผลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี และควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2561). **ข้อมูลสารสนเทศฯ เพื่อประกันคุณภาพการศึกษา**. เข้าถึงเมื่อ 18 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <http://www.ms.su.ac.th/Default.aspx?tabid=111&language=th-TH>
- จินตนา บุญบงการ. (2557). **สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นราเชต ยิ้มสุข. (2552). “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ประกอบการกับความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดย่อม : กรณีศึกษา ธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับ ในอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภทริยา สังข์น้อย. (2552). “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ.” คู่มือประกอบการบรรยายรายวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- มารยาท โยทองยศ และทรงวาด สุขเมืองมา. (2559). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรี: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ.” **สุทธิปริทัศน์** 30, 95 (กรกฎาคม-กันยายน): 103-115.
- รัชจรินทร์ พรชัยวิเศษกุล และคณะ. (2546). **การศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันวิสาข์ ไชคพรหมอนันต์ และวิโรจน์ เจษฎาภิรักษ์. (2558). “คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม.” *Veridian E-Journal* 8, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 967-988
- สหรับ สោหิต. (2553) **ความหมายของผู้ประกอบการ**. เข้าถึงเมื่อ 3 มกราคม. เข้าถึงได้จาก <http://billitubu.blog.com/2018/01/03/ความหมายของผู้ประกอบการ/>.
- สุนทร อัจฉรี. (2544). “ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการจัดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด : กลยุทธ์ในการดำเนินงานและภูมิความรู้ความชำนาญของผู้ประกอบการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2553). **เมื่อโลกไม่ใช่ใบเดิม**. กรุงเทพฯ: อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนลวิเนจ, บจก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **ทุนทางเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10**. เข้าถึงเมื่อ 18 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก http://www.nesdb.go.th/ewt_w3c/ewt_news.php?nid=5747&filename=index
- อนงค์ รุ่งสุข. (2559). “ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.” รายงานการวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

ฮาร์เวิร์ด บิซิเนส รีวิว. (2559). รู้จัก ‘Teenpreneurs’ ผู้ประกอบการวัยรุ่น. เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม. เข้าถึงได้
จาก <https://www.voicetv.co.th/read/440889>

ภาษาต่างประเทศ

Frese, Michael. (2000). **Success and Failure of Micro business Owners in Africa**

:APsychological Approach. United States of America: Greenwood Publishing Group.

Seth, S. (2017). **Why Entrepreneurs Are Important for the Economy.** Accessed February 10.

Available from <https://www.investopedia.com/articles/personal-finance/101414/why-entrepreneurs-are-important-economy.asp>

Yamane, Taro. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis.** 2nd ed. New York: Harper & Row